

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4 ф., на по године 2 ф., на четврт године 1 ф.

За АУСТРО-УГАРСКУ, БОСНУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на годину 6 ф., на по године 3 ф., на четврт године 1 ф. 50 новч.

За све остале земље годишње 20 фран. у злату, на по године 10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштом као унутрашња непосредна административна „Гл. Црног.“ на Цетине, или отплатити новина на коју драго пошту; у коме је наручио може се претплатити код г. *Петра Радаковића*, књаж. црн. агента у Ботора Доле се шаљу уредништву. Рукописи се не враћају.

За овакве плаћа се: за сваку рјеч или за број од пет новчара по 3 новчића за први пут, а за сваки даљи пут по 2 новчића.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

ЦЕТИЊЕ, 28 јуна

Устак на Криту задаје посла и Порти и јевропској дипломатији много више, него ли су се надале. Истина, влада грчке краљевине уздржава се од сваког потпомагања устаника храбријех Крићана, али ова њихова постојаност у борби за ослобођење задобива им симпатије не само грчкога народа, него и свега образованог свијета, у пркос сумњи да ту имају посла и прсти инглеске дипломатије, која би хтјела да постигне на Криту оно, што није могла у Јерменској.

Као што је Русија у јерменском питању стала на пут тежњама инглеске дипломатије, тако се исто држи и у критском питању, радећи наравно, да Крићанима обезбеди њихову самоуправу, коју су већ добили на хартији халенскијем уговором. Али петроградско „Н. Времја“ оштро корн држање Порте према интервенцији велесила у корист умирења побуњеног острва, наставља: „Све су ово непосредне посљедице и резултати не само заграничне агитације, на које се тако радо позивае Порта, него и дволучне политике турске: обећавати реформе, али их не давати, него се ограничавати на гушење перада, што се појављују. Не може се одрећи, да Порта појединачним уступкама показује своје мпрољубије; али баш за то, што су то поједине уступке, не може се од њих очекивати благотворног дјеловања на питања, за рјешење којијех треба јаквијех мјера и општијех реформа. Ми смо видјели какве назоре има о Криту и његовијем хроничкијем устаницима Турхан паша, једини од веома способнијех туркијех дипломата, јевропски образован. Ти су назори — и у томе лежи несрчка — типични образци туркијех владинијех назора. Ако тако мисле најобразованији и најпросвећенији турски државници, како мисле турске паше старог кова, администратори из оног доба, кад се јевропска

дипломатија мање мијешала у унутрашња турска питања, и што више, у пркос Русији, сасвијем затварала очи према системи турске управе? Ево, између осталог, по чему турска политика носи карактер дволучности, по чему, на примјер, сазивљући народну скупштину на Криту, у исто доба Порта шаље четири батаљона и батерију артиљерију, да помогне Абдулаху-пашини против критскијех усташа. Ако се отвори народна скупштина у исто доба, када енергични генерал-гувернер стане уништавати устанике чете, не предвиђамо од прве никакве користи; може бити, нигдје не желе Турској бржег мира него ли у Петрограду; али и из Петрограда, као из свијех другијех јевропскијех престоница, не могу да не стављају пред очи Порти неодложну неопходност за саму Турску — да престане сматрати националне покрете у везинијем границама као разбојнички занат, и да испуни, најпослије, своја обећања односно организацијех реформа. Дјелимичне уступке послје понављанијех јевропскијех колективнијех пота — слабо и рђаво воде к циљу. У турској политици треба да ницезне систем, по ком се десна рука причиња да не зна што чини лијева. Будућност, цијелокушност и добробање Турске зависи од енергичне некрности Султана Абдул-Хамида и Порте у остварењу тако давно обећанијех реформа по свијем границама унутрашње управе Турске.“

Као што је петроградски злет предвиђао, тако се и збило. Ма да је дошао на Крит Георги-паша Веровић као гувернер, народни заступници нијесу дошли на скупштину, него су своја пуномоћја предали усташкој епитронији, да она води преговоре и ставља захтјеве, и опомадне на Јован-дан усташна скупштина имала је прогласити сједињење с Грчком, изабрати провизорну владу, и разаслати велесилама меморандум. Уз усташе нијесу само симпатије свију Грка, него им једнокрвна браћа шаљу у новцу, у оружју, у чебани и у добровољцима

обилату помоћ. За то ми сумњамо, да ће Крићани положити по десети пут оружје, усељд изјаве велесила, да се оне задовољавају са концесијама Порте, што нам је посљедњи телеграм из Цариграда дошло.

У италијанском парламенту маркиз ди-Рудини говорио је о вањској политици, на наравно и о тројном савезу. Он је изјавио, да влада намјерава *поправити постојеће споразуме*, што је формално предвиђено у уговорима. Што Италија остаје чланом тројног савеза, то јој ни мало не смета, *да подржи срдичне односе с Русијом и Француском, с којом је Италија свезана узамемленског сродства и догађајима, који се никад немогу заборавити*. На Балкану Италија подржава *status quo*, које даје могућност балканскијем државама, да се развијају у својим границама, особито од кад је Русија признала бугарског Књаза. При свршетку говорио је о пријатељском дочеку, што је паша италијански Престолонаследник на руском царском Двору за вријеме крунидбенијех свечаности. Камара је одобрила владину вањску политику са 171 против 89 гласова. За владу су гласовали: десница и Запардери и Кавалоти с дијелом крајње левнице; а противу: кристјевци, ренубликанци и социјалисти.

Ова изјава маркиза ди-Рудинија није угодила ни у самом Берлину. Званично „Пордајче“ ограничило се на изјаву, да није тачно саопштен израз италијанског министра предеједника. Берлински „Тагблат“ пребације ди-Рудинију, да је некоректно поступно према Немачкој. „Фосине“ вели, да је маркиз ди-Рудини компромитирао тројни савез. За то је „Агенција Стефани“ похитала изјавом, да је италијански министар спољнијех послова рекао, да ништа не смета да се поправе уговори тројног савеза, у сагласју са савезницима, ако то ваљу за сходно.

Одета ће бити и још говора у јевропској штампи о овој изјави маркиза ди-Рудинија.

СРПСКИ ЛИСТОВИ.

Настављамо сабирањем изјава овогодишње видовданске радости српскијех листова из разнијех српскијех крајева.

Задарски „Српски Глас“:

На Косову Пољу 15 јунија године 1389 није био почетак ни свршетак пропасти српске. Прије тога дана несретнога, године 1371, Мрљавчелићи борили су се сами и јуначки су изгинули на ријеци Марици. Послије тога дана несретнога, мучили су се пашљедици Лазареви, Високи Стеван и Ђурађ Бранковић, и наоколо остали српски кнезови и великани, узалуд.

Али на Косову пољу била је најзнаменитија битка. На Косову пољу одлучена је судбина српскога народа, а са његовом судбином судбина цијелога балканскога полуострва, на и све Европе. Јер у Европи су закључтали од радости кад се чуло да је под руком Србином погинуо силни цар Мурат на Косову. Него, радост ова бјеше малотрајна, јер се брзо чуло и видјело, како је турска сила само узбијена, а није слоњена и уништена. Турцима је, по боју на Косову, отворен био пут у Будим и у Беч, те је сва Европа за више вијекова држала од велике турске најезде.

Мучили су се српски великани узалуд. Син Лазарева, Високи Стеван, као што каже народна пјесма, рекао је: *И ја могу и коњ ми може, али не да Бог!* По реду пропаде су све земље српске и градови. На крају Иван Црнојевић пренесе њивог српске слободе у стијење црногорско, под Орлов Криш, негод Ловћена.

Каже народ и проклиње, да је Вук Бранковић издао на Косову пољу свога таста, своју државу, своју Србију. Наученици наши сада кажу и доказују, да Вук Бранковић није издао.

Али био је издаје на Косову. Било је издаје, јер није било слоге. Није било слоге, јер није било свијести.

По смрти Душановој нестало је запта државнога и с њим јединства. Неманићко дјело уједињења није било коначно утврђено. Турци су затекли Србију недовршену. Сваки великан бранио је свој крај и свој град, јер није видно да је на Марици и на Косову требало сама себе бранити, бранити све. Наш пјесник рекао је: *Воли-кани, црне кукавице, постоје доше рода издајнице*. А великани српски били су само слијени!

Тако је постало оно Косово године 1389. И на позив Лазарева нијесу се одазвали сви кнезови. Видовдан није видно свију Срба. Ради те сљеноје српске, ради оскудице правог патриотизма,

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

СРПСКИ ДАНИ

Из „Српскијех Новина“.

Још у очи 15 јуна у Биограду је било као у мравињаку. Свијет је врвио на све стране и на сваком кораку срјетали смо нова лица. Та нова лица била су Срби, била су српска. Срби са свију страна поврвјели су у српску Краљевску Престоницу, да на своје очи виде свијетло српског 15 јуна, 1896 г. Онај, који се није макао са прага ове слободне српске земље, који не зна шта је туђина, једва да је кадар разумјети оно осјећаје и читати оне изразе у српским лицима, која су се тако многобројно виђала већ у очи 15-ог јуна по освијетљеним улицама српске Краљевске Престонице... Тек видите, да појединци, на и читаве групе застају загледајући српску заставу, посматрајући грбов Краљевине Србије и Књажевине Црне Горе; па их видите — људо већ проспједеле, како чисто са неком побожношћу посматрају мимо пролазећег српског официра и српског војника... А пред Краљевским двором видите овдје, ондје поједине групе, које стоје и не скидају ока са отворених прозора Краљевског Двора, из којих се синљу зраци свијетлости.

Улице закрчене народом — многобројни фижакери журе на све стране — пријатељи и познаници журе се на сваку обалу у жељезничку станицу, да дочекају и прихвате све нове долазеће госте и пријатеље.

И они који дочекују, и они који се дочекују, задахнути су једном мишљу, а раздрагана срца занесена су узвишеним осјећајима, о наступајућим историјским, српским данима, које смо еретни да проживљујемо у српској краљевској престоници.

Као да је и сама природа хтјела да да вјернога параза српским историјским данима.

Који Србин не зна историју нашега народа од онога дана чемернога, кад је српско пропалуло царство, на Косову пољу јадовиту?!

Мутни и тежки облаци притискивали су српске земље кроз толико вјесова. И 15 јуна, 1896 г. Свевишњи је хтио, да симболички потезети српски народ, на оно, што је некада било и што је тако дубоко урезано у сва српска срца.

Освануо је мутан суморан дан. Темни црни облаци прогонили су се небом над српском краљевском престоницом. И киша поче да лије, прво слабије, па свз јаче и јаче, чинише се, с пеће престати, те ће помутити данашњи свијетли дан. Већ се приближило и 8 сати, а биоградске улице бјеху скоро пуне, као што су онда некад и српске земље биле пуне.

Појави се војска са заставама и музиком својим, и, као неким чудом, киша падане све слабије, док напогон сасвим не престале. Облаци се почеше растурати над Биоградом и азурно небо биваше све чистије, што се више приближаваше девети сат — знаменити час састанка и братскога загрљаја двије српске дике и узда-

нице, два прва и највећа српска витеза Његовог Величанства Краља Александра, и Његовог Височанства Књаза Николе.

Ко ће као Бог!

**

Одмах посље 8 часова појавише се трупе, одређене за дочек Његовог Височанства Књаза и Господара Црне Горе и Брда. Како се провешало, свијет је врвио са свију страна, хватајући згодна мјеста.

Трупе су долазиле уз свирку својих музика и заузеле своја одређена мјеста.

До главног улаза у жељезничку станицу постројила се дунавска војна музика, с десним крилом на углу тротоара код хотела „Петрограда“, лицем окренута хотелу Салуу. До музике у правцу ка Војној Академији построји се пјешачка идофицирска школа, а до ове VII пук Његовог Величанства Краља Александра, који је заузео сав простор до угла парка министарства финансије према новој згради министарства војног. Одатле на на више према „Лондону“ а лицем према Великој Касарни постројила се дринска војна музика с IX пуком. Од „Лондона“ к Теразијама до Двора а лицем према Двору, шумадјинска војна музика и дунавски пјешачки пук. Од жељезничке станице на до повог војног министарства постројила се коњица са својом музиком. Питомци војне Академије постројише се на Теразијама према дунавском пјешачком пуку; код њих је била моравска војна музика. Све ове трупе биле су постројене у двије врсте,

иза којих су стајали густи редови војних гана свијета.

У 8¼ кренуло се из Двора Његово Величанство Краљ Александар I. у пратњи својих ађутанта. Пред парадним коњима Његова Величанства јахао је ескадрон Краљеве гарде.

Војне музике поздрављале су Његово Величанство интонирањем Краљеве химне, војска ставом „мирно“, а свијет је одушевљеним усклицима „живо!“ поздрављао свог витешког Краља, који иде да дочека Свог Милог Госта, Господара витешке Црне Горе и Брда.

На укусно исклићеној жељезничкој станици са зеленим, грбовима Србије и Црне Горе, почели се већ посље осам сати искућавати наши чиновници и грађани, који су добили пријетупа на перон. Око пола девет били су на окупу у Дворском салону сва г. г. министри на челу са г. министром-предеједником Стојаном Поваковићем, даље бивши намјесник г. Јован Велимарковић, предеједник државног свијетла гост. Никола Христић и подпредеједник г. Петровијевић, Јенерали Здравковић и Милковић, као и Јенерал у резерви Сава Грујић, предеједник општине града Биограда г. Михаило Богачевић.

На перону се постројила почасна чета са заставом и војном музиком и сложивни пушке у пирамиде очекиваше долазак Његовог Величанства Краља.

На угледном мјесту одмах близу изласка из дворског салона а до почасне чете добили су мјесто представници домаће

су отпаштали и кајали нараштаји вјекови. То је био проклет дан у историји нашег народа.

Гинули су вјекovima најбољи српски синови. Гинули су хајдуци по планинама српским и без престанка борили су се нови Шпартанци у Европи. Срби Црногорци. Тако је српски народ жртвама крви кајао грјех својих старијех.

Почетком овога вјека један пастир у Шумадији, Карађорђе, сам и голорук, објавио је рат још увијек силној турској царевини. А кад је он отријебио Шумадију од Турака, послао је једну војску у Босну за ослобођење Вошњака, другу у Стару Србију, а трећом је кренуо својој браћи у слободној Црној Гори.

Милош Обреновић и владика Петар II састајали су се и договарали како ће ослободити Српство.

Састајали су се Књаз Михаил и Књаз Данило. Витез Данило рекао је племенитом Михаилу: да се джемо и ослобађамо српски народ, а ја ћу ти пред шатором стражу чувати.

Године 1876 владаци Србије и Црне Горе ошет су се нашли сложни. По утврђеном уговору Књаз Милаш и Књаз Никола ошет дижу Србадију на освету онога једнога црнога дана.

Али позиву њихову и заданој ријечи нијесу се одазвали остали балкански народи. И овај пут није било суђено да се завет испуни. Они се на Косову нијесу могли састати. И кад је велика Русија својом силом армијом прискочила у помоћ изнемоглим Србима, још је стари удег на путу био, јер Русија је савладала једнога, а све савлада није могла.

Црна је Гора проширена. Србија је проширена и постала независна. Али Србија и Црна Гора нијесу потпуно извршиле своје задаће, ни постигле оно, што су по правци и жртвама својим по сто пута заслужиле.

То је оно, што се види и што се осјећа, те доказивати не треба. Доказао је разлогом бистрог ума и рекао је ријечју патриотског срца Стојан Новаковић, како је ово доба за Србе и све балканске народе страшно различито на XIV вијек, кад су их Турци затекли неприправне и несложне!

А ко ће боље од Књаза Николе? Примајући дар од Краља Александра, он је изрекао синтезу осјећаја српских срца од све прошлости до најдаље будућности: Свети тељу Сава, који си измирио завађену браћу, одакле је потекла сва срећа и ондашња величина српскога народа, ти бди и над слогом између мене и мога брата Краља Александра!

А данас, кад се ова молитва испуњава, српска срца цјевају цјесму, која се ријечима не изговара. Састали су се и загрлили Краљ Александар и Књаз Никола на сами Видовдан у Биограду, да ошет утру сузе и подигну срца. С тога је ово благословени дан.

Данас ова се молитва испунила. Састали су се и загрлили. Њихово је братимљење дјело категоричног императива њихова ума и срца, ума и срца једнога народа. Што они урадише, урађено је за увијек. Што они утврдише, утврђено је за увијек. С тога је овај Видовдан ове године благословени дан.

Српски владаци, дакако, нијесу се сложили да муте овај лијепи мир у Европи и да ратују. Они ће бранити мир, као што

га бране сви владаци у Европи, и као што га најбоље брани цар руски Никола II. Они ће се разговарати о напретку Србије и Црне Горе и о заједничким интересима својих и осталих балканских држава. А за свентуали, могући случај поправљања и исправљања карте балканског полуострва, они ће бити приправни и сложни. И они имају права на свој дио.

Све су то заслужиле Србија и Црна Гора. Заслужио је српски народ прво мјесто на балканском полуострву. Јер то је историјски факт: да је српски народ био пошљедији у падању, а први на устајању, и да је он утру пут ослобођењу балканскога полуострва. И сад, овим састанком и весељем у Биограду, српски је народ показао, да је достојан да живи и напредује у колу европских слободнијех и културнијех народа.

С тога састанак Књаза Николе са Краљем Александром има сав свијет онхенито поздрављати као сретни догађај за напредак и будућност ових српских и свију балканских држава. С тога се у овом благословеном дану највише радују сви Срби и сви искрени и прави Славени!

Новосадски „Браник“:

Над Авалом се вије Вила Српска, да о тужном Видовдану поздраву радосни догађај — састанак два брата, два Владара Српска, Краља Александра и Књаза Николе.

Двор се српски спрема, да достојно дочека Високога Госта; Биоград тоне у сјају и топи се у милини, што ће примити Госта најмилијега; Србија се радује, што ће на њену земљу, ослобођену јунашвом синова њезиних, први пут стати нога владара друге државе српске, у којој сунце слободе народне никада залазило није; а Српство, гдје га је год, после тешких патња и искушења, кроз која га је Промисао водио последњих година, гледа ове године у руменој зори видољанској, заслужену зору њене будућности своје.

Радостан је то догађај и важан — видољански састанак Владара Српских. Радостан је и важан, посматрали га с политичког, посматрали са народног, српског гледишта.

Тужна је, и ако величанствена прошлост Народа Српскога. Но можда она и не би била тако тешка и тужна, да историјски њезини нијесу пуни задјевца владара српских и неслоге у народу. На ипак је Историја Српска написала и три састанка владалаца српских три радосна догађаја. Састала се браћа завађена: Краљеви Драгутин и Милутин. Састали се о Војачу године пред битку Косовску три Владара Српска: кнез-Лазар, Вук Бранковић и Ђурађ Балшић. И састадоше се по томе десет Стеван Лазаревић и Ђурађ Бранковић. На странама Историје Српске, на којима су исписани међусобни описиј старих Владара Српских — на странама тим, које су нам кадре срца да раздору, ми и на њима налазимо три састанка Владара Српских, који су нам кадри топлотом својом да загрјују, а свјетлочију својом, да освјетле одушевљење наше народно.

И као да кроз читаву прошлост нашу народну одјекне елегантно глас: Срби! Сложите се! Будућност је Вашја само у Вама, у слози Вашој! Тај глас, то је глас Историје, глас некуства, глас доброга Генија Српскога. И кад год су Срби глас тај слушали — када су Владаци Српски и Народ у слози

и пратица Његовог Височанства Књаза Николе. Књаз је орловским погледом и очевиним задовољством прегледао стасите момке почасне чете, поздрављајући их војнички. После пријеза рапорта представи Краљ Александар своју пратицу Господару Црне Горе, а овај ошет своју Његовог Височанству Краљу Александру. Краљ је са сваким од Књажеве пратице измијенио миљостиво неколико ријечи, одликујући нарочито дужим разговором сједога ратника, војног министра, г. војводу Илију Пламенца и министра спољних послова г. војводу Гавра Вуковића као и министра просвјете војводу Сима Поповића. За тим је Његово Височанство Краљ представи Своме Високом Госту г. г. министре, предједника и подпредједника Државног Савета г. г. генерале и предједника престоничке општине.

Послије неколико часака указане се оба братска Владара на излазу из дворског салона руку под руку и сједоше у парадна дворска кола, запрегнута са четири ватрена врана. Многобројна и одлична публика пред станицом поздравно бурним и одушевљеним усклицима појаву нашег дубљеног Господара и Високог Му Госта. Громогласно се разлијегало: „Живјели!“ преносећи се даље широким Његовом улицом.

Његово Височанство Књаз Никола бијаше очевидно усхићен овако искреним браќам и одушевљеним дочеком у престоници Краљевине Србије — то се видјело по њему, по његовом мушком озбиљном лицу, преко којег је непрестано треперило

живјели — и Народу је Српскоме сунце среће сјајало. А када су му владаци у завади били, онда је сјајало сунце среће непријатељима српским.

Коме Србину да не заигра срце у грудима, када се сјети Видовдана прије двије десетине година, када су Српски Владари на челу двије Војске Српске били о предвечерју војне са вјеконним непријатељем српским, да поведу бој за заветну Мисао Српску?

Шта је потоњих година било, сви знамо. Нека за то нико не тражи, да то понављамо у овим свечаним тренутцима. Бог је тада чувао вјернога Србина те судбоносни догађаји нијесу загрмјели, док су Владаци Српски били охладнили један према другоме.

Судбоносни се догађаји одавна спремају. У Војачу је руци, када ће они грмљавином својом потрести и Балкан, и њиховом својим свијет усеклопати. На те догађаје и за те догађаје треба бити спреман. Ти догађаји морају наћи Српско Племје сложено, нераздјелно. Све препреке, које тоне на путу стоје, морају пасти. Тада неће, тада не смије бити партија, каста, ни провинција. Тада ће требати — Срба. Према непријатељу не смије тада бити ни Србије, ни Црне Горе. Непријатељ треба да зна само за Српство и Српско Племје.

Но можда ће Промислу Божјем угодно бити, да се сви спорови и сва питања, којих је данас пуно политички хоризонт, ријеше путем мирним, без лома и грмљавине. Српство треба да је и за то спремно, треба да је сложено.

Данашње стање у Јевропи није природно, оно је само привремено. Питање је времена, када ће се оно замијенити трајним, природним. Питање је и то, хоће ли се оно моћи ријешити мирно, или не. Но једино стоји: да ће до крупних, судбоносних догађаја морати доћи. Те догађаје мора Српство спремно дочекати. Први услов за ту спрему је слог. А први корак слози је братски загрљај Српских Владара.

И кад не би у овоме факту била важност, што се витешки Црногорски Књаз први пут грати с младим, пуним наде Краљем Српским у Престоници зановљене Краљевине Српске — тај састанак, све и кад не би имао дубљег, политичког значаја, био би сам собом догађај, који би нас све пунио радосну, поносом и надом, јер тешке су биле патње, тешка искушења, кроз која су Срби и Народ Српски прошли последњих година. Тек се овдје ондје указао био зрачак наде, па га одмах и нестане. Родољуби се српски озбиљно забринули за будућност српску, малодушни су били већ и клонули.

Али се ово то измијенило. Ено, гдје данас са чега родољуба српских нестале бора забринутости, а указује им се на лице праведна нада у њену будућност народну. Ено, гдје се клонули и малодушни дижу и ошет у висине поноса народног. Зашто се радују даас патриотски срца? Какова чаробна моћ диже клонуле и малаксале?

Ох, диже их свијетли, можда први после Косова радосни Видовдан. Диже их загрљај Краља Српскога са Књазом Црногорским, та сјајна залого боље будућности и љепше среће српске, залого најважнијих нада за душе српске, најслађи мелем за рањена срца српска — загрљај, који родо

осмјех, који је јасно казивао осјећаје, што у том часу прожимао његову душу.

Војне музике дочекивале су Високога Госта црногорском химном, а војска је по приносу поздрављала, Књаза и Господара своје црногорске браће, који долази у походе њеном витешком врховном поглавару.

Иза парадних кола у којима су седјели Високи Гост с десне стране Витешкога Домаћина, низао се ред сјајних дворских екипажа, са свитом Његова Височанства и Његова Величанства.

У првим колима иза парадних били су војвода Илија Пламенца министар војни и војвода Гавро Вуковић, министар ино страних дјела; у другим г. војвода Симо Поповић министар просвјете и лични секретар Његова Височанства Књаза Николе I. др. Луја кнез Војновић, у трећим г. Јанко Вукотић, командир пешадије стојеће војске и г. Митар Мартиновић командир четинско војничког батаљона; у четвртим г. Хамза-бег Мушовић, ординанс офицер Његовога Височанства Књаза Николе I.

У вестибулу старог Краљевског Двора очекивала је долазак Високог Госта Њезино Величанство, Краљица Наталија, окружена частницима Краљевског Двора и њиховим госпођама. Када су парадна кола са њим Узвишеним Краљем и Господаром и Његовим Високим Гостом етапа код степенца при улазу у стари Двор, Његово Височанство, Књаз искочи лаким скоком из кола и брзо се усне уз степенце, понавша журним корацима Њеном Величанству. Узвишена Магја нашега Краља и Господара ашје у сусрет весела

љубе усхићава, клонуле диже, а непријатеље народне ућуткује.

Кад Владари Српски тронуто стајали буду о Видову дану у саборној цркви Биоградској на парастосу, неће моћи, а да се њиховим душама не укаже сјен кнеза Лазара, његове властели и јунака. А те ће сјени шантати и упућивати Владаре Српске на ону стазу, која води срећи народној, и на којој ваља сваки Владар Српски прије и живот свој да жртвује, него да ту стазу изневјери и остави. А док таласи одушевљена Народа и Војске Српске носили буду о овогодишњем свијетлом Видовдану загрљене Владаци Српске у Биограду, души старих Владара Српских, који су се у тешким часовима народним састајали, благосиљаће насљеднике своје што се држе мудрих корака њихових, који су народу доносили среће и користе, а души косовских јунака и мученика благосиљаће из висина Владаци Српске, који се косовском неслогом уче слози, како би их косовска несрећа научила и одвела срећи народној.

А сви ми Срби, који нијесмо сретни, да будемо при овој свијетлој светковини и славној прослави, ми ћемо мислити и духом бити у Биограду, и благословима ћемо пратити стоне загрљене Владара Српских, јер те стоне воде сретној будућности Народа Српскога, и испуњавају патриотске душе наше поносом и надом!

Новосадско „Н. Доба“ пише:

Сада, након минулих пет стотина година, настаје други Видовдан: хоћемо ли ми умјети сачувати и помножити старе тековине, хоћемо ли ми достојни бити славних својих предака?

И тај моменат, колико жалосан толико славан, у садашњим приликама, кад врп и кува се на све стране по Балкану, може се казати по Јевропи — тај моменат изабраше српски владаци за свој састанак у престоници Србије, да се загрле а у исти мах загрле и те обје гране главног стабла српског.

Значајан је тај моменат и с тога што се с овим састанком збива догађај, који се не зби још откако су настале обје ове српске државе; владаци обје ове земље не састане се кад из политичких или народних, кад из особних разлога. Али у невољи се ипак састане оба владаци и оба народа на бојном пољу те у братској заједници подјелише меѓдан и сасвим слободним и проширенима учинише обје своје садашње постојбине. Сада се састају у мирно доба, али ипак на помолу великих догађаја. Зацијело ће између оба владара, поред изјава пријатељских осјећаја, бити разговора и о великим догађајима, којих може скоро дочекати не само Балкан него и Јевропа. Један је владар, после своје тридесетшестогодишње дичне владавине, кад са оштрим ашаром кад са витим црном у руци, покрај добре и снажне воље, обогаћен ванредним искуством; други, тикоћер пуно добре и снажне воље, показао је већ у годинама своје ране младости, да му осјећај и понос народни кријени и соколи владалачко срце. Бог би дао да, покрај овака два владаци, покрај овака њихова пријатељства и заједнице, буде по њихову угледу утврђено и братство и слог међу рођеном браћом, те да пресану партијске страсти, које јој братску утробу раздору.

У престоници Србије, том бијелом граду српском, који је свједок био толиким

лица долазећем Госту, пружајући му руку, коју он узе и пољуби.

Послије поздравља Њихова Величанства са Високим Гостом ушли су у средњу дворану, гдје су узјамно представили своје свиге, часнике Дворске и њихове госпође. Његово Величанство је том приликом Своме Високом Госту представио и ставио на службу за све вријеме Његовог орд. борављења, г. г. пуковника Пају Бошковића, помоћ. команд. дунавске дивизије, и пуковника Љубу Н. Христића, Свога почасног ашуганта и ашуганта Њ. В. Краља Милана и капетана Милутина Мишковића, Свога ординанс офицера.

Послије представљања, Његово Величанство допратило је Свога Високог Госта у пратњи обостраних свита у нови Краљевски Двор, гдје Га је увело у одаје одређене за Његово Височанство и Његову свиту, на се најердачније опростили а Његово Височанство Књаз остао је, да се од пута мало одмори.

* *

У 10³/₄ ч. кренули су се из Двора Његово Величанство Краљ Александар I са Своим Високим Гостом Његовим Височанством Књазом Николом, Господаром Црне Горе и Врда у Саборну Цркву, да присуствују помену изгинулих борника за слободу и независност своје српске државе, који оставише јуначке кости своје на пољу Косову, чијем се историјским значајем Србин с правом поноси. Уз помен Косовским јунацима, одржан је и парастос свима српским соколовима, који до сада изгубише као браниоци српске државе и њене независности.

невољама и толикој слави српској, у ком се више пута крвав бој био између хришћанства и муслиманства, те се ломила судбина не само Србије него и Турске и Јеропе — ту се већ од неколико не-дјеља чине свечане припреме за дочек див-јунака и див-пјесника српског, који долази, окружен више него обичном дип-латеком дружином, а дочек му се спрема значајнији него обичан.

Данашњи дан, значајни дан Видов дана, прославља данас васколики народ српски, у тузи и у радости, у жалосном и поносном сјећању на своју прошлост, у слатком наду на своју будућност, у данашњи дан, кад види своја два дична владо-оца у братском загрљају и у братском збору за бољу српску будућност — нека се сваки Србин охрабри добром узданицом у срцу и завјери у души, да ће му, угле-дав се, на оба дична владооца, слого бити не само на језику већ и у срцу.

У то име и са тим осјећајима по-здрављамо, као одзивом свеколиког народа српског, овај владалачки састанак, жељећи од свега срца срећан долазак и боравак великог књаза-пјесника, Николе Петровића-Његоша I., међу рођеном својом браћом. Угостите му пут и носите га цијељем љубави и слоге народне, из кога, дај Боже, да се исплете вијенац за што бољу и дич-нију будућност српску!

Биоградски „Трговински Гласник“:

Наше је перо нејако а мастило и сувише блиједо, да интензивно обиљежи све оно, што од радости и узбуђења уздрхало нам срце жели да искаже о овоме часу, у који први пут ступа на земљиште српске краљевске престонице, као Краљев гост, витешки Господар и Књаз наше рођене сестре Црне Горе. Ако човек икад осјети своју немоћ да искаже што мисли и што жели, ако икад дође у екстазу да од узбуђења, тако рећи, запи-јем, да му се осјећаји срца и душе тако изукриштају да једни друге или претичу или не сусјетју, — то би онда тако морао осјетити сваки Србин кад види оба српска Господара загрљена први пут после про-пасти српског царства.

Данас гледају тај чаробни призор хиљаде сузних очију, које су похитале у српску краљевску престоницу, да буду свједоци обнављања старе српске славе.

Не да плаче од радости данас само српска краљевска престоница, која у своја њедра прима поносног орла крине и ју-начне Црне Горе, — цијело се Српство топи данас од радости и милине пред овим величанственим призором. Данас су упрте милијуни сузама радости орошених очију у двије витешке зјенице, српско узданице, Краља и Књаза, које се за срећу и буду-ћност Српства грле и љубе у чаробном Биограду.

Тешко ономе, који би се усудио да помути те кристалне сузе радости, тај чисти одблесак раздраног срца и миљем опијене душе Србинове!

Колико ли значаја скрива у себи овај радосни сустрет српских Господара баш у данашњи дан, кад наљомо кандила и вонштанице за покој душа оних врлих витезова што изгубише за крет часни и слободу златну, из чијих гробова ниче Србија и Црна Гора! Данас ће нагнути у гробу и цару Лазару, косовском витезу и мученику, кад му светитељска сјен види књажевску у краљевској руци. Из гроба ће устанути Милош Обилић и с њиме оба

побратима, а за њима и старац Јуже с девет Југовића, да виде српску славу староставну! Ако је Маркова сабља била у камен урасла, данас ће се етијена ра-спрнути и из ње ће сабља искочити, да се поклати и своју силу преда у руке срп-ских дичних Господара. Ако је Српство мислило да икад доживи косовски устре, данас је у нашим срцама украсила сва она слава, сила, понос и господство што га на Босову сахрањено.

Осећајне струне нашег срца толико су затегнуте да само трепере од узбуђења и, ми не можемо наћи у богатом речнику нашег језика оних израза, којима бисмо могли да искажемо откуцаје које срце души предаје. Ми данас пливамо у распо-ложњу, смијемо се од радости и плачемо од узбуђења. Наши снови постају јављ, наше жеље биће дјела.

Пред овим сустретом дубоко се клања све српство, а ми смо само слаб тумач народних осјећаја, кад за ову нову славу нашу у највећој понизности и захвалности подносимо изјаву наше оданости Његовом Величанству Краљу и Његовом Височанству Књазу са жељом: да нас не престају гријати зближена сунца наша.

Онамо — онамо! са развалина Дворова царских врагу бу рећ':
С огњишта милосрђја ми куго!
Зајам ти морам враћати већ.

С Тобом, свијетли Књаже, кличе данас поуздано сваки Србин, поздрављајући Те добродошлицом на двору нашег Краља. Живјели! — Добро нам дошао и у добри час!

Биоградске „Мале Новине“:

Данашњи дан, Видовдан 15 јуна 1896 године, дан је радости цијелокупнога српскога народа. А како и да се не радује, кад је после 507 тужних Видовдана настао радосни Видовдан, кад је настао дан да се загрле и пољубе Ловћен и Апаја!

Србија данас добија ријетка и нео-бична госта. Господар српске Црне Горе и Врда, Његово Височанство Књаз Никола I. долази данас у походе своје брату, Господару Србије, Његовом Величанству Краљу Александру I.

Сестра Црна Гора походи данас у лицу Свога Господара сеју своју Србију.

И ако се међу сестрама увијек по-стојали и морали постојати сестрински осјећаји, јер крв није вода, јер толики гробови њиних предака оставили су им свети аманет искрене сестринске љубави, ипак се данас сестре, после растанка прије 507 година на Косову пољу, први пут састају, данас се први пут походе, данас први пут надају једна другој у се-стринске загрљаје, молећи се заједнички Богу на гробовима својих славно погинулих предака и утврђујући своја косовска заје-товања да изврше аманет косовских јунака.

И до сада, после растанка од 507 година, оне су свето чувале и вршиле косовски аманет, и до сада су оне биле руковођене једним истим мислима, једним истим тежњама, једним истим задацима, задацима који су им остали у наслеђе од њиних косовских предака.

Али данашњи братски састанак и загрљај узвишених и витешких владара сестара Србије и Црне Горе, данашњи братски састанак и загрљај Његовог Величанства Краља Србије Александра I и Његовог Височанства Господара Црне Горе и Врда Књаза Николе I., удариће нов

се и овом приликом дало примјетити, да народ српски поштује и цијени Узвишену Мајку Свога Витешкога Владара, који иде са својим драгим Братом да се помоли Вишњему за покој душе оних славних витезовима што својом крвљу исукуше слободу својим потомцима, држављанима двије српске независне државе.

Саборна црква била је застрвена црним драперијама. Па и подијелени и стубови од иконостаса бјеху увијени црним креном. Под од двери до излаза из порте био је застрвен црном чоком.

Још за вријеме службе Боже, црква се напунила нашим најодличнијим свијетом, највишим достојанственицима, члановима Државног Савјета, вишим чиновницима, официрима свију чинова и родова оружја, и одличним грађанством са преставништвом Краљевске Престонице, као и отије-ним женским свијетом.

Пред свршетак литургије, заораше се е улице дуготрајни бурни усклици. Сви који су били у цркви, окренуше погледе према излазу.

У цркву су улазили Његово Височан-ство Књаз са лентом ордена српског кра-љевског Вијелог Орла, водећи под руку Њено Величанство, Краљицу Наталију, која је била одјевена у црнини. С десне стране ишао је Његово Величанство Краљ са лентом Књажевског црногорског Дани-ловог ордена и српским Краљевским орде-ном св. Лазара. Његово Височанство било је у богатом црногорском руху а Његово Величанство у цупој српској генералској униформи.

печат, даће нов доказ сестринске љубави међу њима, поновиће у биоградској Срп-ској Саборној цркви завјет пад гробовима косовских јунака, да владоци Србије и Црне Горе, да Њихови поданици и даље остају вјерни светоме косовском аманету, да Их никаква сила, да Их никакви обзир не могу скренути с пута, који им је указао Божијм провиђењем и Косовском ката-строфом.

Јест, и ако су сестре свака у својој кући, оне имају још косовске сирочади, о којима су косовски претци оставили у ама-нет бригу Србији и Црној Гори, старање двојици српских слободних и независних владара.

Српска косовска сирочад, растурена и раздијелена, њихова браћа и сестре у двијема слободним и независним српским државама, сјећајући се данас с побожном скрушеношћу гробова својих славно поги-нутих предака за слободу и независност домовине, оросиће данас сузама радости њихове гробове, дошапнуће им, кроз црну и витешком крвљу њиховом напојењу зем-љу, да се Србија и Црна Гора, да се Краљ Александар и Књаз Никола данас, баш на Видовдан, грле и љубе, и пружају један другог витешку десницу, да заједно одлазе да се помоле Богу за покој душе косов-ских јунака, и да Им улије истрајности, храбрости и мудрости да изврше њихов косовски аманет.

Ето зашто је данашњи дан, данашњи Видовдан, дан радости за цио српски народ.

Биоградско „Јавно Миљење“:

Велику и срећну важност данашњег дана држимо да не можемо боље обиље-жити него овако, кад стављамо једну уз другу ове двије бројке; бројку жалости и бројку радости.

На Видовдан год. 1389. изгубио је српски народ своје царство и слободу, а Видовдан год. 1896. улијева му у душу сигурну наду, да ће изгубљено повратити.

Тако наш народ, ма гдје га било, у слободи или још у ропству, тумачи себи данашњи дан и с тога су очи његове у неизрецивој радости и одушевљењу упрте у Биоград, а у њем у узвишене српске владоце, који се данас састадоше, да се братски загрле и пољубе, да се први пут на српском земљишту рукују и један другом зададу ријеч, извршити аманет погинулих јунака на Косову, те утјешити сузе које теку од њег вјекова!

Да је среће било, као што је било добре воље, могле су се пред равних два-десет година састати уз оба српска вла-доца и њихове јуначке војске, тамо, на оном тужном Косовом пољу, да на њем самом изборишту усомене старих јада — али што није могло бити онда, да ће Бог биће у будућности, а за то нам тврда залог даје данашњи дан, она молитва, коју су данас Александар и Никола за-једнички подигли Свевишњему у светом храму Његовом, над неоплаканим гробо-вима Косовских јунака.

А што је данас извршено у Биограду поновиће се скорим на Цетињу; те старац Ловћен, који је за доба најцрњег мрака одржао живу једину лучу српску да и она не утрне, сад ће још поносије дигнути своју горду главу. Она луч, расламтила се данас у елан пламена, који нико више утнути неће!

Душмани нашег народа тежеће, да је састанак српских владара у Биограду по-

и Његово Височанство застане с Њи-ховим Величанствима да пољуби икону, па се онда упутише Краљевском Престољу, гдје су етали Високи Гост с десне стране, Његово Величанство Краљ с лијеве стране а у средини Њезино Величанство Кра-љца Наталија.

По свршеној литургији изађе из ол-тара Његово Високопреосвештенство г. Митрополит Михајило са Њ. Преосвеште-нством г. епископом нинским Инкентием и цијелокупним биоградским свештенством у цупом орнату, да одслуже помен погину-лим српским борцима за вјеру и Отadžину.

Када се почео помен, Њ. Високопре-освештенство, са амвона поздрави Његово Височанство Књаза Николау топлим ријечју, у којој је дао изрза, како се Србија радује, што види у средини својој Владо-оца братске нал Црне Горе у гостима милос Краља Србије Александра; и како је овај догађај епоха у Српском народу, пошто од Косовског Видов дана на овамо српске старешине не виђаше се до ово-сада! (Ту бесједу смо ми д-вијели а про-шлом броју.

У даљем своме говору г. Митрополит се окренуо Његовом Височанству Књазу с ријечима:

Завршетак бесједе био је потресло све присутне, те се ову бурно: „живио“ и „живјели.“

А од коликог је утиска била бесједа на Високог Госта, видјело се по томе што се у неколико маха окренуо Њего-вом Величанству одобравајући, — те најзад пружи нашем Краљу руку коју

свећен склапању неких савеза, војних кон-венција, шта ли. „Дудо заиста! А шта ће нама тек мастилом писани савези и кон-венције, кад су они већ од пет стотина и седам година крвљу написани у сваком срцу српском!

Не, тога нама не треба. Александар и Никола се разумију; у њиним сјајним очима, у њиховим живим главама, у безгра-ничној љубави српског народа према њиним светим му личностима лежи наш савез наша конвенција! Никакав савез, никаква конвенција не може вриједити толико, колико вриједи 500 годишње живо надање, жарко жељуће српско!

Гаје је срце пуно, ту има мало ри-јечи, а наше је срце данас препуно.

Витешки Књаже, Ти јуначе и на сабљи и на перу, Твоји јуначки претци замјесили су и одржали у оним Твојим поносним брдима књазац из којег је по-никла нова будућност српска, а славни претци нашег Господара Александра осло-бодили и утврдили су ово нарче српске земље. Поносни потомци Својих славних предака, Ви ћете извршити, да се та данас још нераздвојена дјела српске земље и на границама својим елију као што су већ одавна, од увијек савиена срца наша!

Витешки Књаже и Ти, мили наш Господару на престолу српском, кад Вам данас очи пријећу преко ове одушевљене, огромне масе народа Ванег из свих кра-јева Српства, Ви ћете у пламтећим очима њезиним читати, свети завјет, да ће Вас народ Ваш српски „ид“ у ватру ил“ у воду“ безграничном преданошћу и љубављу пра-тити куд га поведете, јер Ви сте били и остаете увијек једина нада и узданица његова! Ваш завјет данас у светом храму Божијем сав народ српски изговорио је за Вама!

И тај жарки осјећај наш спајамо у молитву милиона: Нека би Вас Свевишњи Творац неба и земље милостиво благосло-вио и одржао јуначке и снажне.

Живио Никола I.!

Живио Александар I.!

Живио народ српски.!

У СЛАВУ БИОГРАДСКОГ САСТАНКА

У овој рубрици доносимо пјесничке изливе осјећаја народних, а у пдућем броју наставићемо.

Почињемо са овом пјесмом ности-ховном:

Као да сам гледао два јуначна, витешка, парека ђетина — два Срби-на, два брата рођена гдје на Косову са трона Лазарева гадонце у оно бур-но, крваво море, по коме свакојакс морске немани пловљаху! И њих та-ласи силно попијеше ударајући их о гломаче костију изломљених и нагоми-ланих што се из крвавог мора пома-љаху на све стране... Морске се не-мани за њима бјеху диле, а усирени брегови крви пометоме их, читаве горе људских костију раздвојише их!.. Вје-ковима су их сирене замамљивале, вјековима су се залуд они дозивали, жељно тражили; њине су се јуначне

Краљ срдачно прихвати и неколико тре-нута задржи у Својој руци.

Ко је био те среће да својим очима види овај потресајући чин, — тај ће га се цијелог свог вијека сјећати и — бла-гоислати.

Пошто се сирини помен, — Њихова Величанства упутише се излазу...

Међутим је на гробу блаженоупоко-јеног Књаза—Мученика, био положен вије-нац од природног цијеља, у знак поште Његовог Височанства, Књаза и Господара Црне Горе... Његово Височанство дође до гроба и скретивши руке очита таху молитву, — па онда са Њиховима Вели-чанствима изађе из цркве, — дочекали бурним усклицима многобројног народа.

Из цркве су Његово Величанство Краљ са Високим Гостом походили Њего-во Високопреосвештенство г. Митрополита, задржавши се четирт етата, Њено пак Величанство Краљица одишла се из цркве право у Двор.

Пошто су Високи Гост и Узвишени Му Домаћин свршили посјету код Његовог Високопреосвештенства, враћали су се истим путем у Двор, поздрављени одушев-љеним усклицима „живјели,“ који су поти-цали из чистих, патриотским осјећајима убуђених српских срцаца.

(Наставиће се)

мпише неуморно, неустрашно размахивале, и грозне авети разгониле, док један не стиже на Ловћен, а други на Авалу. Тамо их уморне, ал борбом очеличене, примпише на своје чисте груди божанске српске виле, оне их умине животворном водом горскога извора, запојише их из светога путира људских нада и дадоше им у руке штит и стријелу!..

Ено их, гдје се кроз густу шуму дугих, оштрих конаља и бригких сабала пробијају један другом... И прођоше, минуше дуге године уморна, крвава, клизава, самртна пута; и где веће радости, где бојје милости, где среће над срећама — браћа се чила и здрава сусретоше, нађоше, загрлише! А с Ловћена и Авале чује се умилни глас „Осана“!..

В. Градиште, у очи Видов-дана.

Чика Тоша.

Београдске „Вечерње Новости“ у свечаном руху, допјеле су лијено израђене слике српских Владара, и испод њих сједећу pjesму:

С Ловћена виле Авали стиже,
С Авалском сестром небу се диже...
Згрђење бајно сестринским жаром,
Љубећ' се силно с вјерношћу старом,
Крлима витим Београд штите,
Над виме лебде... pjesмом га ките;
А pjesма звучна Београд свила,
Божанска кроз њу трепери сила:
Ој Видик-дане, ој Видов-дане,
Промисла чедо и зоре ране,
Залого братства, јединства споно,
Поздрављен да си!.. Бог нам те дои'о...
Данас нам крвав ти ниси вино,
Злотвори српски стидно се скриве,
Зависти клетој душа им греде,
Ој Видов-дане, са тебе бл'јде!..
Србијска мајко, изведи чедо,
Данашње славо нек свако гледа,
Запоји душу слогом Владара,
Занесе мисли струјом Вардара...
И Шарпанине задахне миром,
Камена Скадра освјежи виром...
Неретви плахој поглед да вине,
С Врбаса зору гледа да сине!..
О, дикуј Српство!.. Са веља чара
Поздрављај Оба Српска Владара:
Србије Краља и Кнез — јунака,
Од Црне Горе дива, горштак!..
Добро нам дош'о витешки Кнеже,
Братинска љубав давно нас веже...
А славу Твога јуначка жића
Нек прати вазда дух Обилића!..

Стеван Ј. Јевтић.

БРАТСКИ САСТАНАК. *)

Два се брата састанула —
До два сокола:
Александар Краљ Србије
И Књаз Никола;

Састала се под Авалом
Браћа, на Дунав,
Млади Соко Шумадије
И Ловћенски Лав.

Весели се Србадија
Славна на Балкан,
Па прославља ови мили
Најрадосниј' дан:

Када дивна српска слава
Распростире зрак
И на она тамна мјеста...
Тамо у облак;

И кад наша српска слога
Доби живот нов,
Која но ће уздигнути
Пресега Душанов!

Весели се, узноси се,
Цар Душана прах,
А душмане србинове
Обузима страх.

Весели се Србадија
Уз два Владара,
Уз два славна осветника —
Цара Лазара.

Радоје Цоногорац.

ДОПИСИ.

Црмница Вир-пазар, 17 јуна 1896. —
Наша мала и скромна варошица Вир-пазар
изгледала вам је овога дана китна, лијена,
живахна и весела, тако да је себе надма-
шала и да је могла задивити и очарати
посматрача, који њу зна у обичне дане.

Већ напријед је уобичајено, да Вир-
ска општина на вече овога дана кити
варош с заетавама, тробојницама и луми-
нацијом, што је овај пут особито увели-
ца ова се pjesма већ почела пјевати у народу. Ур-

чано и сјајно било. На дан јутром око 7
сати почели су придолжити чланови из
црмничких села са школском младежи, која
је у варош улазила свечаним поретком,
— носећи тробојнице и хором пјевајући по-
ходеће родољубиве pjesме. Кад су се тако
прикупили сви чланови читаонице и састали
се са својим друговима у варош, и кад су
стигли ђаци са наставницима свију пет
црмничких школа, у 8^{1/2} сати кренуло се
у најдивнијем поретку варошкој црквици.
— Како литургија тако и благодарјење,
извршено је церемонијално и дивно; и
завршено са — кратком, свечаности под-
ходећом бесједном свештеника Класића.

За овим се омет у стројном реду
дошло у варош, ње су за постарије сирем-
ни били столони са разним ракијама и
освјежавајућим напитцима, које је прире-
дила Вирска општина; а школска младеж
у стројним групама, весело расположена,
у очекивању знака за пјевање. У 11^{1/2}
сати, друштво је брзојавило Књазу На-
сљеднику честитку, у којој је излио нај-
искреније и најтоплије осјећаје срца и
душе своје, у којима је драги Престоно-
насљедник дубоко урезан — на коју је Он
благоизволио одвратити преко дежурнога љу-
тапта: „Захваћам вам на ердочној честитци“

За тим се приступило друштвеном
ручку. При ручку је било осим пуног броја
чланова и почасних званих гостију, те је
тако била препуњена огромна друштвена
трпеза. Уз јело било је лијенијех здравца.

Прву здравцу подигао је старешина
друштва г. војвода Мано Ђуровић Њего-
вом Височанству Господару, за овом је
здравицом сљедила здравца Књазу На-
сљеднику као слављенику

Здравицу читаоничкој десетогодишњи-
ци подигао је један од учитеља; и у њој
напоменуо плодове црногорског јуначковања,
и најодличније пионере и учитеље тога
јуначковања — Иван Бега, и владаре Пе-
тровића напомињући, колико је у томе
током времена истакла себе Црмничка
нахија и што ли јој још треба данас, да
задовољи прѣвјетне захтјеве Цара јунака.

За овим је један од војничких гла-
вара подигао здравцу Њ. Вис. Књагињи
Милени као узор-владарки и мајци несаме
својега Височанственог порода, него и
свакојега Црногорца. Иза тога, подигнуте
су здравце Књажевима: Мирку и Петру
за којима су сједовале и друге произвојне
здравце, које су поправене с бурним узви-
цима: живо — ли, што је оживљавало и
веселило цијело друштво.

Посље ручка весеље је узело још
већега мма и трајало је до пред вече.
У томе највећу улогу играла школска мла-
деж, која је наизмјенце кретала се у црмни-
чко колу, пјевањем pjesме из „Нова Кола.“
А за тим је декламовала припремљене
комаде и пјевала школске pjesме.

Школску је младеж одмишљавало коло
чланова читаоничког друштва, и другог
присутног народа.

У пркос нашој жељи растала нас је
ноћ и разишли смо се весели, молећи Све-
могућег, да дичном Слављенику продужи
драгоцјени живот до најдаљих граница
љуцког вијека, а и да ово друштво у буду-
ће унаприједи.

Подгорица 17 Јуна. — На најсвечанији
начин прослављен је рођен дан Његовог
Височанства Престононашљедника Данила.
16 ов. мј. у очи рођен-дана у вече у 5^{1/2}
сати окућена је варош заставама црногор-
ским а у 8 сати било је освјетљење како
у Мирковој вароши, тако и луминација на
Љубовићу и свуђ наоколо око цркве; осо-
бито милина бијаше гледати освјетљење
на споменску ње трептијаху свијеће као
јасне звијезде на небу — а тако и по ције-
лих цамија било је освјетљење на муна-
рима — а ракетни у разнијем бојама ба-
цати су код кафеане Риста Рогошића и из
пред консулата царско-Турског, који је
такође свуђ наоколо био у освјетљењу. —
Православно пјевачко друштво „Бранко“
пјевало је пило и веселило у кафану Рого-
шића, ње је пред истом играло оро црно-
горско. Грађански и војени чиновници са
Г. Р. ађутантима и ученицима основне
школе и другим госпођама играли и пје-
вали су до поноћи.

17 ов. мј. у 8^{1/2} из јутра цијело
чиовништво парадно обучено са мноштвом
грађанства и чете војника у паради пошло
се у цркву и побожно остеојали док се
свршила св. литургија и богослужење за
дуг живот и здравље Његовог Височанства
Престононашљедника Данила. Кад се иза-
шло из цркве почели су грукати тонови
са табје вино ријеке Рибнице — а народ
са свих страна клицане урнебесно да живи
Престононашљедник Данило — а цијело
чиовништво пошло је у кућу Окружног
Капетана Г. Милована Цаковића ње је био
свак почаснић. — Г. Цаковић налио је у
здравље Њ. В. Престононашљедника Дани-
ла, ње се заорило живио Књаз Данил.
Оче са мноштвом Мухамедана пошто су
свршили богослужење за дуг живот и
здравље Њ. В. Престононашљедника Данила
у цамији Главатовића тако је сви скупа

пошли су у кућу Г. окружног капетана
Цаковића ње је сваки био почаснић —
У то се дигао Г. Омер Бибезић сии подк.
Селима Бибезића и од стране Мухамеда-
наци здравицу — овиме ријечима:
„Ро е н о д о! Нанијам ову здравцу у сла-
ву рођендана Њ. В. Престононашљедника
Данила; дај Боже да буде дугог и дугог жи-
вота и нека је као сјајни сунчани круг пред
очима свијем Словенским народима, еуенје-
хом сваких његових срчаних жеља, живо!“

Озиме су се почели врћи и бача род
како је жељети. Летина жита кукуруз
урађена су и у најпознијем бантинама
род изгледа како је жељети. Дога је ба-
чила добар род у оште ове године, род је
како жељемо — особито што је 16 ов. мј.
у очи радосног дана нашла киша у ције-
лој Зецкој нахији, што је много подкрије-
пила и народ овеселила — дувана се уса-
дило као и прошалих година. Здравље је
варода хвала Богу најповољније и народ
ради непрестано.

Два Мухамеданца.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 28 јуна.

(Одикована.) Његово Величан-
ство Краљ Александар одиковао је
пратићу Његовог Височанства Госпо-
дара сљедићем орденима: г. вој.
Гавра Вуковића другијем степенем
Бијелог Орла; г. вој. И Пламенца и
г. вој. Сима Поповића првијем степенем
Таковског Крета; г. С. Ђурковића
трећујем степенем Бијелог Орла; г.
дра. Луја Кнеза Војновића трећујем
степенем Ордена Св. Саве; г. команд.
Јанка Вукотића, команд. Митра Мар-
тиновића и г. Хамза-бега Мушовића
трећујем степенем Таковског Крета.

(Личне вијести.) Јучер су стигли
на Цетиње г. др. В. Вогишић, наш
министар правде из Париза, и г. Јо-
ван Сундечић, почасни секретар Ње-
говог Височанства, из Котора.

(Из Бара.) Пресвијетли бареки
архиепискупи Милиновић био је опасео
оболно прошле недјеље. Данас смо у
сгању да саопштите, да је, слава Богу,
та опасност прошла, и да је ток бо-
лијести Пресвијетлог болесника окренуо
на боље.

(Прославни одбор.) Његово Висо-
чанство Господар изволио је да при-
ми одбор за прославу двјестогодиш-
њице Династије Петровић-Његова in
согросе. Пошто је пресједник одборов
г. војвода Шако Петровић подио из-
вјештај о раду одборову, Његово Ви-
сочанство изволило је изразити одбору
своје поштно задовољство. Одбор сада
приправља проглас са програмом про-
славе, који ће што скорје објелода-
нити. Уз то поодбори раде ревностно
на повјеренијем им пословима.

(Распуст школа.) У напредјелник
је било благодарјење, на су се читале
класификације ученика наше гимназије
и учитељско-богословске школе, и пети
дан су се ученици разишли својијем
кућама на одмор. Њихов овогодишњи
успјех био је похвалан.

(Из Париза) примпи смо сље-
деће писмо:

Господине,

Вама је познато да су Мађари, пово-
дом прославе свога миленијума, покушали
да путем стране, а нарочито француске
штампне, обрну јавно јевропско мишљење у
своју корист, а на штету немађарских
народности у Угарској; у том циљу они
су жестином коју само цует и бијесан пови-
низам њихов може донекле објаснити, на-
пали на ове народности а најжешће на
нас Србе. У тим нападима они иду догле,
да нам пред цијелим странаим свијетом
одричу сваку способност за државни живот
и културни напредак.

Како им је међутим, за оваква твр-
ђења било немогуће задржати се на исти-
нитом преставању ствари, они су са
својом познатом готовошћу у овим прили-
кама напали ерестава на која часни и про-
свећени људи никад и не помисљају, на
име, да изопаче факта и протуре лажи.

Како је, с друге стране, француска
штампна од пресудног значаја за јавно
јевропско мишљење и како бан у њој због
исне недовољне обавјештености у оваквим
питањима, напада мађарски све више уз-
мају маха, и ма колико неозбиљни, по-

стају, у овом случају, опасни по наш
добар глас на страни, то је српска омла-
дина у Паризу, на свом скупу од 8 јуна
ове год. одлучила једногласно, да, удру-
жена с омладином румунском и чешко-
словачком, јавно протестује против свих
мађарских маневара и то: 1 митингом који
ће се држати 11 јула по рим. под пред-
седнштвом г. Флуранса, бив. министра
сједиштвом г. Флуранса, бив. министра
Спољ. послова и члана парламента; 2 изда-
вањем брошуре на франц. језику, која ће
се на дан митинга у што већем броју рас-
турити; и 3 штампањем потпуне студије
о односима српско-мађарским, која ће на
француском језику изаћи крајем октобра
ове год.

Париз, јула 1886.

Предсједник Одбора
Др. М. Спалајковић.

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ БОР. БИРА.“

ЛОНДОН, 25 јуна. — „Рајтер“
доноси да је на Ципру био потрес и
да влада велики страх.

ПРИЗ, 25 јуна. — „Хавас“
доноси, да трупе турске држе у опсади
Рандам. Вођа устанки Хаџимхалис
биће пресједник привремене владе.
Кришани траже аутономију, у против-
ном случају биће ошћа револуција.
Пљачкање села наставља се.

ПРИЗ, 26 јуна. — Немачка је
званично саопштила, да ће учество-
вати на изложби 1900.

АТИНА, 26 јуна. — Посланици
велесила пријатељски су саветовали
грчку владу, да употреби утицај, да
усташи приме Портине концесије, и
да стане на пут даљем шиљању п
муниције и оружја на Крит.

БЕЧ, 26 јуна. — „Н. С. Преса“
дознаје из Атине, да је грчка влада
одговорила, да се она држи коректно, и
да је упутила своје консуле, да раде,
да народни заступници дођу на скупуштину.

АТИНА, 27 јуна. — Оружана
чета Арбанаса упала је у границу
грчку. Једне одјељење грчке војске
ухватило ју је и одвело у Ларису.

ПРИГРАД, 27 јуна. — У Теби
се побунио гарнизон од 500 људи. Из Хе-
ђаса кренула је војска да усостави ред.

ЛОНДОН, 28 јуна. — Из Кајира
долази вијест да колера напредује.

ЛОНДОН, 28 јуна. — Из Цари-
града дознаје „Деликроникл“ да се
побунило 60000 Курда у предјелу
Дијарбекира, пљачкајући села.

Јављамо ову по нас тужну вијест
свијема сродницима и пријатељима, да се
наш нигда не заборављени син односно
ушк и сверичић

НИКОЛА Б. БУРАШКОВИЋ

преселио у вјечност 15 тек. посље дугог
и тешког боловања, од 8 мјесеца свог
аућелеког живота.

Тјјело покојниково је сахрањено у
гробљу Св. Никола у Бар.

Овим путем најердачније благода-
римо овданим свештеницима, учитељима
и варошанима, који у великом броју допра-
тише покојниково тјјело до тамнога гроба
и тијем нам ублажише велику тугу.

А тако исто благодаримо и г. др.
Пери, који се својски заузимао, да покој-
ника отме немилој смрти.

Нека је искрена захвалност и оним
нашим пријатељима, који нам телеграфично
или писмено саучешише у великој тузи из-
јавише и тим ублажише болове срца нашега.
Нека је хвала и сусједима нашим,
који покојника не заборавише посјетом до
његове смрти.

Бар, 17 јуна 1896.

О жалосћени:

Отац: Божо, мајка: Јелена, ђед: Зено,
стриц: Марко и Ђуро, ујак: Лазо, баба:
Јане, тетке: Васо и Марица.

О Г Л А С

GRAND HOTEL NATIONAL, WIEN
(Taborstrasse.)

Обновљен, једини велики бечки хотел, у коме
се не рачуна ни посуда ни освјетљење. 200 соба
од по флор. а. в. 1. — Купатило брзојав и брзојав
(telephon.) Цирканишта колоднора и лаја у непо-
средној близини. Умјерене цијене. Погодно при ду-
жем бањени. Говоре се сви модерни језици —
on parle toutes les langues modernes.

А. Хартхамер Ф. М. Мајер
управитељ. (6-10) власник.